

Komin - ważny element instalacji spalania w Twoim domu

Komin stanowiąc ważną część domowej instalacji spalania paliw stałych, wpływa na jakość spalania paliwa w kotle lub piecu. Szczególne znaczenie nabiera on po zainstalowaniu nowoczesnych kotłów/pieców, z automatyzacją podawania paliwa do komory spalania, z kontrolą i dystrybucją powietrza dostarczanego do spalania. W przypadku tych instalacji spalania uzyskanie deklarowanej przez producenta sprawności energetycznej i efektywności ekologicznej jest uzależnione od właściwego doboru systemu kominowego oraz od jego eksploatacji (czyszczenia) i kontroli.

Czym jest komin?

Komin i elementy instalacji spalinowej są wyrobami budowlanymi i podlegają wszystkim zasadom określonym w *Prawie budowlanym* i *Ustawie o wyrobach budowlanych*.

Jakie wymagania stawiane są kominom jako wyrobom budowlanym?

Podstawowe wymagania, zdefiniowane w ustawie *Prawo budowlane*, stawiane systemom kominowym, jako grupie wyrobów budowlanych, to:

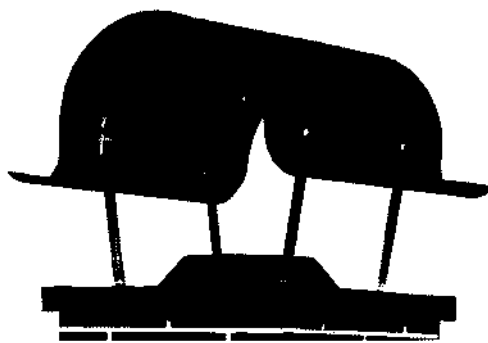
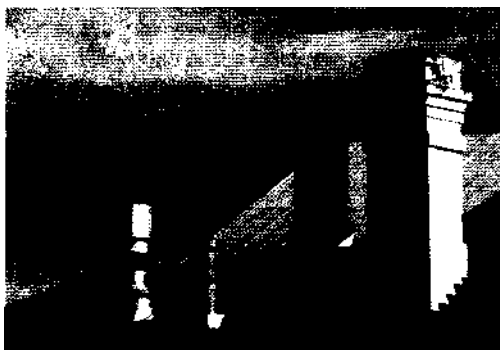
- bezpieczeństwo konstrukcji,
- bezpieczeństwo pożarowe,
- bezpieczeństwo użytkowania,
- odpowiednie warunki higieniczne i zdrowotne oraz ochrona środowiska,
- ochrona przed hałasem i drganiami,
- oszczędność energii i odpowiednia izolacyjność cieplna przegród.

Jak dobierać komin, jakie wymagania musi spełniać?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami *Prawa budowlanego* i *Ustawy o wyrobach budowlanych*, elementy instalacji spalinowej i kominów oraz wkłady kominowe powinny:

- spełniać wymagania normy PN-EN 1443:2003, a ich elementy winny być wytwarzane i wprowadzane do obrotu zgodnie z normami PN-EN 1856-1 i PN-EN 1856-2; normy te zobowiązują producenta do oznakowania elementów w sposób określony w normie (zawierający między innymi informacje o maksymalnej temperaturze spalin, odporności na pożar sadzy, czy odporności na działanie agresywnych czynników spalin);
- być oznaczone znakiem „CE” lub znakiem „B” (do czasu wygaśnięcia obowiązujących dopuszczeń);
- być zaopatrzone w tabliczkę znamionową z podaną nazwą producenta i firmy montującej komin.

Przepisy prawa polskiego, dostosowywane do przepisów unijnych, definiują jednoznacznie, że komin - ma być zgodny z wymaganiami stawianymi przez Polskie Normy dotyczące kominów. Komin nowo wybudowane, czy też po przeróbce (remoncie) powinny zostać poddane odbiorowi, kontroli. Zaś w trakcie eksploatacji z kominów powinny być cyklicznie usuwane zanieczyszczenia.

Kto odpowiada za stan komina?

Obowiązek poddawania kominów kontroli i czyszczeniu został aktualnie obowiązującymi przepisami nałożony na właścicieli, użytkowników lub zarządców budynków - dając im prawo wyboru kominiarza, który ten obowiązek zrealizuje. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, *Ustawy z dnia 24.08.1991 o ochronie przeciwpożarowej*, (Dz.U. Nr 81 z późniejszymi zmianami) oraz *Rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* z dnia 11.06.2006 (Dz. U. 80/06):

- właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany zapewnić wykonywanie prac kontrolnych i konserwacyjnych wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, *Prawo budowlane*, Art. 62. 1., mówi:
- „Obiekty powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę okresowej kontroli, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).”

Jak często czyścić i kontrolować kominy?

Czyszczenie przewodów dymowych i spalinowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami (*Rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów*, z dn. 16.06.2003; nowelizacja z dnia 11.06.2006 Dz.U 80/06), należy przeprowadzać:

- w paleniskach zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych - co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej;
- w paleniskach opalanych paliwem stałym nie wymienionych w pkt. 1 - co najmniej cztery razy w roku;
- w paleniskach opalanych paliwem płynnym i gazowym nie wymienionych w pkt. 1 - co najmniej dwa razy w roku.

Okresową kontrolę, sprawdzenie stanu technicznego instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych), zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy *Prawo budowlane* Art. 62. 1. należy przeprowadzać nie rzadziej niż jeden raz w roku.

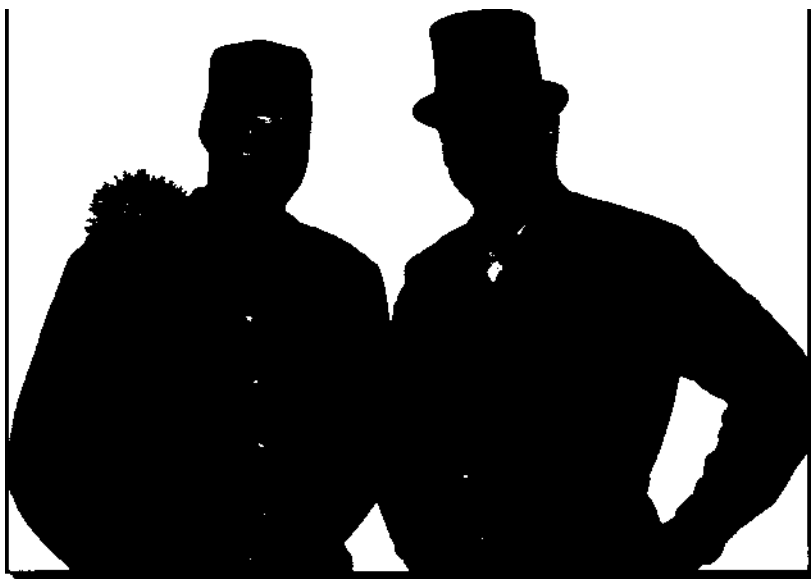
Kto może czyścić i kontrolować kominy?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, *Ustawy z dnia 24.08.1991 o ochronie przeciwpożarowej*, (Dz.U. Nr 81 z późniejszymi zmianami) oraz *Rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* z dn. 16.06.2003, nowelizacja z dnia 11.06.2006 (Dz. U. 80/06):

- właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje. Zgodnie z ust. 6 art. 62 *Prawa budowlanego*:
- kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiarskim - w odniesieniu do przewodów dymowych, spalinowych i wentylacyjnych;
- czyszczenie może przeprowadzać czeladnik, kontrolę - tylko mistrz kominiarski;
- kominiarze wykonujący usługę winni posiadać odpowiednie uprawnienia (zwróć uwagę!).

Spotyka się bardzo często próby dowolnego interpretowania rozporządzeń. Wielu zarządców, czy też właścicieli budynków stwierdza „ja sobie sam czyszcze kominy wtedy kiedy chcę i nikomu nic do tego”. Niestety, zgodnie z „Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 sierpnia 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze pożarnictwa pełniący służbę w Państwowej Straży Pożarnej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego oraz warunków i sposobu wydawania upoważnień” (Dz. U. Nr 156, póź. 1529, Art. 82. §1.): „Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem lub wykracza przeciwko przepisom dotyczącym zapobiegania i zwalczania pożarów, a w szczególności:

- utrudnia okresowe czyszczenie komina lub nie dokonuje bez zwłoki naprawy uszkodzeń komina i wszelkich przewodów dymowych;
- nie usuwa lub nie zabezpiecza w obrębie budynków urządzeń lub materiałów stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru;
- eksploatuje w sposób niewłaściwy urządzenia energetyczne lub ciepłne lub pozostawia je uszkodzone w stanie mogącym spowodować wybuch lub pożar; podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.”

Co należy do obowiązków służby kominarskiej?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, *Ustawa z dnia 24.08.1991 o ochronie przeciwpożarowej*, (Dz.U. Nr 81 z późniejszymi zmianami) do obowiązków kominarza należy:

- dokładne oczyszczenia samego przewodu kominowego,
- dokładne wybranie sadzy z podstawy komina przez drzwiczki rewizyjne,
- kontrola szczelności przewodów kominowych.

Po kontroli mistrz kominarski powinien sporządzić protokół pokontrolny, a po każdorazowym oczyszczeniu przewodów kominowych wystawić dokument potwierdzający wykonanie tych prac.

Na co zwrócić uwagę przy instalowaniu nowoczesnych kotłów?

Wymiana kotła grzewczego, szczególnie w przypadku zmiany rodzaju paliwa, wiąże się zawsze z koniecznością przeglądu a często również z modernizacją komina. Do współpracy ze współczesnymi urządzeniami grzewczymi dostosowano obecnie cały szereg rozwiązań instalacji kominowych. Poza tradycyjnymi kominami podciśnieniowymi coraz powszechniej stosowane są nadciśnieniowe systemy spalinowe (SPS) i powietrzno-spalinowe (WSPS) przeznaczone do współpracy z kotłami z zamkniętą komorą spalania czy kondensacyjnymi. Specjalne rozwiązania systemów kominowych projektowane są również dla kotłów spalających ekologiczne paliwa stałe (kwalifikowane paliwa węglowe, biomasa) czy palenisk kominkowych.

Do niedawna niemal wyłącznie stosowane były tradycyjne kominy murowane, które dobrze współpracowały z kotłami na węgiel i koks. Stare nieefektywne urządzenia grzewcze działając prawie bez przerwy,

wytwarzały znaczne ilości spalin o wysokiej temperaturze, i w związku z tym mogły stosunkowo szybko ogrzać masywny komin o dużej akumulacyjności cieplnej. W stale ogrzewanym kominie ze spalin nie wykraplała się para wodna.

Nowoczesne, wysokosprawne energetycznie kotły na gaz, olej, a nawet retortowe kotły na węgiel pracując cyklicznie powodują, że spaliny mają o wiele niższą temperaturę od temperatury spalin ze starych kotłów na paliwa stałe. Z tego powodu ściany tradycyjnego murowanego komina nigdy nie zdążą nagrzać się do temperatury wyższej od temperatury punktu rosy. Oznacza to, że w kominie stale będzie się wykraplała para wodna, która łącząc się ze związkami siarki zawartej w spalinach, będzie tworzyć kwas siarkowy wnikający w mur i powodujący jego niszczenie. Zastosowanie odpowiednio dobranego komina, wkładu stalowego, przeciwdziałać będzie występowaniu takich sytuacji. Oczywiście stal, z której wykonuje się wkłady kominowe, musi posiadać specjalny skład chemiczny, zapewniający odporność na działanie skroplonych produktów spalania (kondensatu), jak i mogące wystąpić okresowo wysokie temperatury spalin.

Zgodnie z *Prawem budowlanym* komin i elementy instalacji spalinowej muszą być wykonane z materiałów niepalnych, zgodnie z normą, odpornych na pożar sadzy. Do wykonania kominów i elementów instalacji spalinowych nie należy stosować materiałów wykonanych np. z tworzyw sztucznych czy aluminium gdyż materiały te nie spełniają warunków wytrzymałości termicznej w rozumieniu *Prawa budowlanego* i nie są w pełni bezpieczne przy eksploatacji kotłów posiadających zróżnicowane tryby pracy.

Przy instalowaniu nowoczesnych urządzeń grzewczych zaleca się w starym, nawet niekoniecznie zniszczonym, ale wymurowanym tradycyjnie z cegieł kominie, zamontować specjalny wkład kominowy wykonany z materiałów niepalnych - ze stali kwasoodpornej. Instalacja specjalnego wkładu kominowego (typu SPS lub WSPS) jest bezwzględnie konieczna, gdy montowany jest nowy kocioł z zamkniętą komorą spalania lub kocioł kondensacyjny. Każdy nowy, przebudowywany czy modernizowany komin, wkład kominowy lub instalacja spalinowa powinna być przed użytkowaniem sprawdzona i odebrana przez uprawnionego Mistrza Kominarskiego.

Reasumując, pamiętaj że:

odpowiednio dobrany i eksploatowany komin jest gwarancją bezpieczeństwa Twojego domu; komin jest wyrobem budowlanym o szczególnym znaczeniu, docień jego rolę; bezpieczny system kominowy, to komin właściwie dobrany do warunków eksploatacji; źle zaprojektowany i wykonany system kominowy to duże koszty eksploatacji i częste remonty; kominy, systemy kominowe muszą być wykonane z bezpiecznych materiałów; twoje bezpieczeństwo to kontrola systemów kominowych i wentylacyjnych przez uprawnione służby kominarskie; kontroli podlegają wszystkie systemy kominowe i wentylacyjne; właściwy system kominowy to lepsza ochrona środowiska; nowoczesne systemy kominowe wpływają na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i poprawiają sprawność energetyczną urządzeń grzewczych; wybieraj kominy i systemy kominowe posiadające krajowe lub europejskie oznaczenia; współczesne kominy i systemy kominowe podlegają ocenie zgodności przez jednostki notyfikowane Unii Europejskiej dla oznakowania znakiem CE; wyposażenie komina w nowoczesny wkład kominowy i korzystanie z nowoczesnego kotła nie zwalnia właściciela domu z obowiązku nieustannego czuwania nad stanem przewodów kominowych; prewencja jest najtańszym sposobem, zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników kominów oraz ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery.

Więcej informacji:

Kubica K.; Kominy - integralny element instalacji wytwarzania energii cieplnej Biuletyn Ekologiczny 03 (139), marzec 2005 www.kominiarz.org.pl, www.kominypolskie.com.pl, www.kominflex.com.pl